

לא להחריש לזעקה "טאטע!"

Category: דברים, כי תצא

חז"ל קובעים, שבן להורים חרשים ועוורים פטור מאחריות למעשיו בעתיד, ואינו יכול להיות 'בן סורר ומורה'. הסיבה: מאחר וההורים לא 'שמעו' ו'ראו' את מצוקותיו בילדותו הוא הגיע למצבו השפל. כיהודים, עלינו לפקוח עין ואוזן ולהחיש עזרה רוחנית לכל מבקש.

הנכד החדש של ויקטור שיין

בשבוע שעבר, התברר בקעמפ יהודי בברוקלין שילד בן שש נעלם. הקעמפ נסע לבקר בפארק מסוים וכשהם חזרו למחנה גילו שהילד לא עלה על האוטובוס, בעת שחזרו מהפארק. בערך בשעה שלש אחר הצהריים התברר שהילד לא נמצא.

מיד הודיעו על כך למשטרה והחלו לחיפושים אחר הילד. המשטרה נעזרה במאות מתנדבים שעצרו הכול והלכו לחפש באותו פארק ובסביבתו את הילד יוסף שפירו שנעלם. הם הסתובבו וצעקו את שמו "יוסף", "יוסף" ואין קול ואין עונה.

השעות עברו. עוד ועוד מתנדבים הצטרפו לצוותים שחיפשו את הילד, והנה כבר מתחיל להחשיך ועוד מעט יתחיל לרדת גשם, ומדובר על ילד בן שש שלא אכל לפחות מהצהריים. מה שהגביר את הדאגה הייתה הסברה שאולי הילד בכלל נחטף – המחשבות רצות לכל הכיוונים הכי לא בריאים, ואז יותר משש שעות אחרי שגילו שהוא נעלם מישהו מצא את הילד, חצי ישן חצי מעולף והציל את חייו.

בדיוק ברגע שמצאו אותו התחיל לרדת גשם שוטף, אבל ציבור המתנדבים היה שרוי בכזאת שמחה שהקהל פרץ בריקוד סוער למרות הגשם. אנשים איחלו אחד לשני מז"ט, וזה היה נס גלוי.

יום לאחר מכן ראינו בתקשורת את המתנדב שמצא את הילד האבוד. שמו ויקטור שיין, אדם בשנות השישים לחייו שרק לאחרונה חיתן את הילד הכי צעיר שלו. ויקטור סיפר שהוא קיבל הודעה ברשתות החברתיות שנעלם ילד שמחפשים אותו ומבקשים להתפלל לשלומו. הוא כמובן מיד אמר פרק תהלים לשלום הילד.

ואז הגיעה הודעה שמחפשים מתנדבים שיצטרפו לחיפושים. ברגע הראשון הוא חשב שבוודאי ישנם הרבה מתנדבים צעירים, ומה הוא כבר יכול לעזור, אבל אחרי רגע הוא נזכר שהנה, לו עצמו יש נכד בן שש שהוא מאוד חמוד וכולם אוהבים אותו. מה היה קורה, הוא חשב לעצמו, אם זה היה הנכד שלו חלילה, שנעלם.

באותו רגע 'יוסף שפירו' הפך לנכד שלו, וויקטור הרגיש שהוא חייב להצטרף לחיפושים. הוא לקח

איתנו פנס ועוד כמה אביזרי עזר, נכנס לרכב ונסע לאותו פארק, שם הוא הגיע למטה שהוקם כדי לארגן את החיפושים.

האחראים על החיפושים אמרו לו שימתין עד שתתגבש קבוצה שתלך ביחד לחפש, אבל לויקטור לא הייתה סבלנות להמתין והוא החליט להיכנס מיד לפארק. הוא הלך וצעק "יוסף, יוסף, איפה אתה? יש לי פיצה בשבילך". הוא ניסה להיכנס לראש של ילד בן שש וכו'. בדרך הוא מצא עוד מתנדב והם הלכו יחדיו לחפש.

הוא צעד לתוך הפארק במשך שעה וחצי. היום הולך ומחשיך, וויקטור החליט ללכת חזרה באותה דרך ממנה הוא הגיע. ואז, בעודו הולך חזרה הוא זיהה שביל עפר שמוליך לעומק הפארק, היכן שיש צמחייה סבוכה וכו'. הוא החליט רגע לפני שהוא חוזר הביתה, לנסות לבדוק את השביל הזה.

הוא נכנס לשביל ואת פניו קידמה דממה. הוא צעק "יוסף, יוסף", ולפתע הוא שמע קול של ילד אומר "טא" קיצור ל"טאטי". הוא פנה למתנדב שצעד מאחוריו ושאל אותו "גם אתה שמעת?!". "כן", הוא ענה. הם צעקו שוב "יוסף, יוסף", אבל לא שמעו כלום.

הוא מיד התקשר לאחד מהבלשים של משטרת ניו-יורק שהיה עסוק בחיפושים ודיווח לו את מה ששמע. אחרי רבע שעה הגיע צוות מיוחד עם משאית שעליה פרוג'קטורים חזקים להאיר את הלילה כדי לסייע בחיפושים, ובשעה 9:20 בלילה הילד נמצא בריא ושלם.

מה גרם לבן להתדרדר

בפרשת השבוע אנו לומדים על "בן סורר ומורה". זהו בן שגונב כסף מהוריו כדי לשתות יין ולאכול בשר וסופו שילסטם את הבריות. התורה אומרת שעל הוריו לקחת אותו לבית הדין כדי שהם יענישו אותו: "ותפשו בו אביו ואמו והוציאו אותו" ואמרו אל זקני עירו בננו זה סורר ומורה, איננו שומע בקולנו זולל וסובא" (כא, כ).

באים חז"ל ומעמידים תנאים רבים כדי לקבוע שהנער הוא אכן "בן סורר ומורה". הם אומרים שרק כשזה קרה באותם תנאים אפשר להאשים את הנער כמורד ולהעניש אותו.

אומרת המשנה: "היה אחד מהם (מהוריו) גידם או חיגר, או אלם, או סומא, או חרש, אינו נעשה בן סורר ומורה". הם לומדים את זה מדיוקים בפסוק עצמו: "שנאמר ותפשו בו אביו ואמו" ולא גדמין, והוציאו אותו" ולא חגרין, ואמרו" ולא אלמין, בננו זה" ולא סומין, איננו שומע בקולנו" ולא חרשין" (סנהדרין עא, א).

במבט ראשון זה נראה מוזר. וכי בגלל שההורים סובלים מנכות מסוימת הבן פטור מלקחת אחריות על מעשיו?! אלא שמאחורי התנאים האלו עומדת קריאת תיגר על ההורים.

הגמרא אומרת שאדם לא נולד "בן סורר ומורה". כשקורה מצב בו ילד מתדרדר ונפלט מהחברה עד שמגיע לעבריינות, עלינו לבדוק איך זה קרה, מה היה הרקע לזה. האם הוריו לא היו גידמים או חיגרים? האם הם החזיקו אותו ביד והוליכו אותו בדרך הנכונה, או שאולי הם חרשים או עיוורים. עלינו להבין איך זה שהם לא "שמעו" את הצעקה שלו "טאטע"?! לפעמים בקול רם או "בקלא דלא משתמע" (כמו שהרבי אמר פעמים רבות).

האם קרה שכשהבן חזר מבית הספר עצוב הם לא 'ראו' אותו. ההורים היו עסוקים בכל הדברים החשובים בעולם, אבל את הדבר הכי חשוב שהופקד בידיהם הם פספסו. ולכן יתכן שזה שהוא הגיע לאן שהגיע זה לא באשמתו.

אנו עומדים לפני ראש השנה. הבעש"ט הסביר את ענינה של תקיעת שופר במשל. מסופר על בן יחיד של מלך שהיה חביב עליו מאוד. כשהבן בגר, החליט המלך לשלוח אותו למרחקים כדי שילמד את אורחות חייהם של עמים ברחבי תבל ובכך תעלה רמת השכלתו.

הוא צייד אותו בכסף ובשאר הדברים ושלח אותו לדרכו. הבן נדד למקומות רחוקים, השתקע והתחבר לילידים בני המקום, למד את לשונם ומנהגיהם והפך לאחד מבני המקום.

כשהבן שוכח את שפת ההורים

עברו שנים רבות. יום אחד נזכר הבן באביו המלך וגעגועים גדולים תכפו אותו. הבן החליט שהוא חייב לחזור הביתה. הוא עזב את הכול, ואחרי טלטולים רבים חזר למקום הולדתו. הוא התקרב לארמון אביו כולו מלא התרגשות, ורצה להיכנס לארמון אלא שהשומרים עצרו אותו. "מי אתה", הם שאלו. אבל עברו כל כך הרבה שנים שהוא כבר שכח את שפת המדינה.

הוא ניסה לרמוז להם שהוא בן המלך, אבל הם צחקו ממנו וגירשו אותו מהמקום. אדם שלבוס לא כמו אנשי המקום ולא יודע את שפת המדינה, טוען לפתע שהוא בן המלך! מרוב צער וכאב לב הוא פרץ בבכי וצעק: "אבא, אבא הצילני!". אביו שבדיוק ישב בחצר זיהה את הקול של בנו ומיד רץ לפגוש אותו.

אומר הבעש"ט שהנמשל הם בני ישראל. הנשמה של היהודי נשלחת לעולם הזה, אבל קורה לפעמים שהיהודי כל-כך נשאב לתוך חיי היום יום עד שהוא שוכח שהוא "בן מלך", בנו של מלך מלכי המלכים הקב"ה.

אז מגיע ראש השנה, והבן האבוד חוזר הביתה וטוען שהוא "בן המלך", אלא שהבן אפילו שכח את השפה. אין לו את המילים לפנות אל אביו שבשמים, אז הוא פורץ בבכי וצועק: "אבא, אבא!", ואבינו שבשמים מזהה את קולו ופותח לו את הדלת.

הרבי אמר פעמים רבות, שמלמעלה זה "מדה כנגד מדה". כשאנחנו לא נהיה 'חרשים', נפתח את האוזניים שלנו ונשמע את הצעקה של יהודי אחר שצועק "טאטע", כלומר, כשאנחנו נקשיב

לאותם יהודים שצריכים הדרכה רוחנית, שכל אחד מאתנו יכול לתת להם, כמו להזמין אותם לארוחת ראש השנה ואפילו רק לאחל להם 'שנה טובה', שזה עצמו מזכיר להם שמגיעה שנה חדשה בלוח השנה היהודי

אזי כשאנחנו נשמע את הצעקה הפנימית שלהם, השם ישמע את צעקתנו "אבינו מלכנו", וייתן לנו שנה טובה ומתוקה.